

Oponthoud

Oponthoud

Willem Diks

Schrijver: Willem Diks
Coverontwerp: Willem Diks
ISBN: 9789463182089
© 2016 Willem Diks

Op de kam van de heuvel verscheen de cabine van een tractor die als een stoomschip over de licht golvende zee van tarwe voer. Metaal en glas reflecteerden in de strakblauwe lucht alsof de boer zijn eenzaamheid doodde met het willekeurig schieten van foto's. Het geluid stierf langzaam weg nadat de verdwaalde paparazzi zijn werk had gedaan en achter de heuvel uit het zicht was verdwenen. De krekels in de berm van het zandpad herwonnen met hernieuwde energie de hegemonie over het geluid, dat slechts nu en dan werd doorbroken door het venijnige zoemen van nerveuze vliegen.

Tromp richtte zijn blik weer op het pad, naar zijn stoffige wandelschoenen en naar het ritme van de schommelende schelp op zijn borst. De flitsende lenzen van de persfotografen waren niet op hem gericht. De hongerige microfoons wachtten niet op zijn verhaal. Hij werd niet eens herkend als hij zich langs de opdringerige horde van pers en bewonderaars wong. Natuurlijk niet. Voor hem wachtte de bus naar het hotel of hij moest op zoek naar een taxi. Tromp verdrong de frustrerende interruptie en zocht naar zijn laatste gedachten die door het geluid van de tractor waren verjaagd. Hij vond ze niet: vervlogen en verdampt in de verzengende hitte van het Franse landschap. Hij verzoende zich met het onbeduidende verlies. Gedachten kwamen en gingen, even snel en vluchtig als de kilometers van zijn lange tocht.

De leegte, die door het verdwijnen van zijn overpeinzing was ontstaan, werd vervelend opgeëist door de stekende pijn van zijn linker kleine teen die hij die ochtend gemeen hard tegen de stenen drempel van de douchecel had gestoten. Hij verbeet de pijn en

haalde zijn horloge, dat aan een kettinkje aan zijn riem bevestigd zat, uit zijn broekzak. Bijna drie uur. Even stond hij weifelend stil. Terwijl hij langzaam zijn uurwerk terug in zijn zak stak overwoog hij wat te doen. De pijn in zijn teen mocht hij niet langer negeren. Waarom was hij niet in Vézelay gebleven om de rust te nemen die hij zichzelf had beloofd? Was het de pijn aan zijn teen? Was het omdat hem in *Maison Béthanie* ondanks aandringen geen tweede nacht werd gegund? Regels, monsieur, zo zijn de regels. Waren het de vele pelgrims die in en rond de basiliek zijn hang naar heroïek verstoorden? Of was het toch die Duitse vrouw met haar grote zwarte golden retriever?

Hij had de pijn verbeterd en na het bezoek aan de basiliek impulsief besloten zijn tocht te hervatten. De hinderlijke kwelling van zijn teen vergrootte zijn irritatie aan de pelgrims en legde een karaktertrek bloot die sterker was dan hij vermoedde: arrogantie.

Die conclusie trok hij. Onzin. En dat wist hij goed. Maar hij negeerde de excuserende blikken van de pelgrims die zich met hun grote rugzakken onhandig in de drukte van de kleine bakkerij verdrongen. Hij sprak geen woord, wachtte gelaten zijn beurt af en vertrok via het wandelpad richting Saint-Père.

Vézelay had hem juist moeten emotioneren. Daar was hij op voorbereid. Pelgrims, die na een tocht van honderden kilometers Vézelay aandoen worden allen bij de eerste aanblik van de St. Madeleine basiliek bevangen door een gevoel van ontroering. Dat was hem verteld door veteranen, die hij tijdens een bijeenkomst van het St. Jacob genootschap had gesproken. Hij herinnerde zich de vochtige ogen van een vrouw op leeftijd die Vézelay beschouwde als de werkelijke start van haar *camino* terwijl ze al weken onderweg was.

Toen gisteren, bij het naderen van Vézelay, de basiliek in de ochtendnevel opdook voelde hij herkenning, geen emoties. Bij zijn voorbereidingen had hij over de geschiedenis van het stadje gelezen. Vézelay hoorde bij de pelgrimstocht naar Compostella. Dit was een historische plaats. Ooit begonnen hier kruistochten. Hier

kwamen pelgrims samen om aan hun tocht naar Santiago de Compostella te beginnen. Al eeuwenlang.

Aan de voet van de hoge heuvel drong tot hem door wat hij allang wist: hij was geen echte pelgrim. Hij had ook naar Athene kunnen wandelen, of naar Hammerfest. De cynische constatering, dat een bedevaart naar Compostella niets anders was dan een sportieve uitdaging, waarvoor men niets hoefde te verklaren, kwam voort uit een melige zelfbeschouwing waarvan hij wist dat het de waarheid niet ver ontliiep. Santiago de Compostella werkte als een magneet op zoekende eenlingen die hun wanhoop voor maanden wilden verdringen in de hoop naar verwerking, afronding en misschien, een nieuw begin. Een toevallige ontmoeting met een lotgenoot kan een band geven. Twee geeft al een mate van onrust. Een zwerm lotgenoten kon hij niet aan. Hij kon niet anders dan ze negeren.

Hautain was hij na zijn bezoek aan de crypte aangelopen. Niet naar Tannay, de gebruikelijke route, maar naar Fouron. Het was een impulsieve ingeving, niet om zich van de beginnelingen te onderscheiden maar vooral om ongewenst gezelschap te ontlopen.

Tromp was aangesproken. Zoals zo vaak. Op een af andere manier waren de afgelegde zeshonderd kilometers aan hem af te lezen. Zijn wandelschoenen hadden iedere centimeter opgezogen en geresorbeerd tot een lichaamskenmerk dat hem karakteriseerde, zoals zijn gezicht, zijn houding, zijn tred. De camino was in hem gekropen en iedereen kon het zien.

De vanzelfsprekende benaderbaarheid die hij doorgaans uitstraalde was verdwenen. Vandaag had hij weinig op met zijn medebedevaartgangers. Op het plein voor de basiliek bleek zijn tocht verworpen tot een privéaangelegenheid die hij als een kostbaar kleinood koesterde en verborgen hield voor iedereen die hem benaderde. Hij ontweek bewust de blikken van groepjes pelgrims. Hij slaagde er in om de vrouw met de hond, waarmee hij zich in *Maison Béthanie* de avond ervoor nog intensief had onderhouden, ongezien te ontwijken. Bij het verlaten van de

bakker had hij haar met haar hond richting Tannay zien lopen. De interessante Duitse vrouw achtervolgde hem gedurende zijn alternatieve route en bezorgde hem een gevoel van twijfel en besluiteloosheid. Het was een diepgaand gesprek geweest waarbij hun gezamenlijke relatieproblemen tot een hopeloos verwantschap hadden geleid. Zijn onberispelijke Duits, zijn charmante, niet lang volgehouden weigering om een lied van Robert Stolz te zingen, de sekt, maar vooral de hand die hij op zijn knie had gevoeld en die later in haar bed zijn geslacht naar haar vagina had geleid, waren zijn gedrag onwaardig geweest. Hij had haar niet uit de weg mogen gaan. Het was niet alleen zijn gedrag tegen de Duitse vrouw, maar vooral ook de pijn in zijn voet die hem dwars zat. Nu voelde hij spijt door zijn bothed, hoopte stiekem dat hij nog een kans kreeg het goed te maken en vervolgde zijn pijnlijke tocht.

In de Morvan had het al weken niet geregend. De lente leek achteloos overgeslagen. Door de hoge temperatuur voelde het midden augustus in plaats van vroeg in mei. Tromp vond het niet erg. Tijdens zijn tocht had hij nog geen dag in de regen gelopen. Hij hield niet van regen. Hij had een hekel aan nat worden. De nachtelijke visioenen, die hij voor zijn ondernemen met regelmaat in zijn eenzame bed had ondergaan, waren tot nu toe niet uitgekomen: sombere lange afstanden in druilerige regen, nat gespat worden door passerende onoplettende automobilisten. De zon was zijn maat geweest. Zij had haar stralen gemoedelijk om zijn schouders geslagen. Kom Tromp, vriend, houd moed, samen komen we er wel. Toch had hij de sluimerende twijfel niet kunnen onderdrukken en was hij zich steeds vaker af gaan vragen waarom hij aan deze onderneming was begonnen. Hij vreesde voor de leegte die na Compostella op hem wachtte.

Voor hem liep het stoffige pad langzaam de heuvel af. Een honderdtal meter verder vormden oude loofbomen een erewacht.

Tromp nam zijn hoed af. Het grote hoofddeksel met de brede rand die zijn gezicht tegen de zonnestrallen beschermd kon ook een last zijn. Hij zweette overvloedig. Een vlieg bezocht kort zijn voorhoofd. Het insect vloog weg toen het de rechterhand van Tromp op zich af voelde komen. Nog voordat hij zijn zakdoek uit zijn linkersak had opgediept ondernam de vlieg een tweede poging en landde irritant op exact hetzelfde plekje.

Terwijl Tromp zijn voorhoofd droogwreef hervatte hij zijn steeds moeizamer wordende tred en ervoer de wachtende bomen als twee verleidelijk uitgestoken Duitse armen die klaar stonden om hem in hun beschermende schaduw op te vangen.

Begon hij de zonnestrallen op zijn schouders als een last te ervaren? Kwam na twijfel zelfmedelijden?

Het geluid van een auto en de zoekende wijsvinger op zijn wandelkaart vertelden hem dat hij de D944 naar Fouron naderde. Nog ongeveer vijf kilometer en dan nog een klim naar Saint Alban voor een stempel in zijn pelgrimspas. Hij besloot in Fouron een goedkope slaappleats te zoeken voor een langer verblijf. Zijn teen moest eerst volledig genezen voordat hij zijn tocht zou hervatten.

Tromp bereikte de splitsing en besloot zijn pain raisins op te eten die vlak achter zijn hoofd, onder het klepje van zijn rugzak, al sinds zijn vertrek uit Vézelay geurend om aandacht vroeg. Hij installeerde zich op een boomstronk en trok zijn linker schoen uit om zijn teen van de geselende knelling te bevrijden.

Tromp nam zijn tijd.

Hij spoelde de koek weg met water uit zijn bidon en keek geboeid toe hoe een grote mier met een kruimel aan de haal ging. Hij voelde de luchtverplaatsing toen een auto over de smalle D944 voorbij jakkerde. Licht masseerde hij zijn gezwollen teen, klopte zijn sok uit en schoof hem voorzichtig over zijn voet. Hij keek op toen een tractor met aanhanger naderde. Zijn blik werd beantwoord door de boer achter het stuur. De man stopte: 'Ça va?'

Vlak voor de bebouwde kom van Fouron draaide de boer een erf op en stopte de tractor voor een schuur achter het woonhuis. Teleurgesteld begreep Tromp dat hij verder naar het centrum moest lopen. Waarom was de boer niet langs de weg gestopt?

De man met de stoffige overall was weinig spraakzaam geweest. Tromp had hem in keurig Frans verteld dat hij een pelgrim was maar dat hij zoveel last van zijn teen had dat een lift naar Fouron hem meer dan welkom zou zijn. Een lichte grom - waaruit Tromp begrip noch barmhartigheid ontwaarde - verwees hem naar de aanhanger. De man klapte de klep omlaag en wachtte onverstoord tot Tromp een plek tussen de kriskras in de metalen bak verspreid liggende cementzakken had gevonden. Ongemakkelijk schoof hij op een zak in een hoek van de aanhanger en voelde zich als een opgepakte landloper toen de boer de klep krachtig vergrendelde en zwiingend in zijn cabine klom.

Comfortabel was het ritje niet. Terwijl hij met één hand zijn mond bedekte om zijn longen tegen de uitlaatdampen van de tractor te beschermen en met zijn andere hand de klep stevig vasthield om niet tussen de schuivende cementzakken te rollen, keek hij naar het onder hem door glijdende asfalt en besepte hij dat dit de eerste keer sinds zijn vertrek uit Eindhoven was dat hij zich gemotoriseerd voortbewoog. Dit was een pelgrim onwaardig.

Stoïcijns sprong de boer uit de cabine en hielp zijn passagier uit zijn ongemakkelijke positie.

‘Un moment,’ bromde hij, liep aan en liet zijn gast, die een hond blaffend op zich af zag komen, in groeiende paniek achter. Zonder om te kijken schreeuwde de boer een commando. De hond stopte met blaffen, liep bedachtzaam door naar de verschrikte pelgrim, snuffelde aan zijn broekspijpen en vleide zich behaaglijk neer.

Tromp trok opgelucht maar waakzaam zijn bagage uit de aanhanger. Uit ervaring wist hij dat honden en pelgrims geen vrienden waren. De sporen van cement die hij van zijn rugzak probeerde te kloppen waren ongetwijfeld ook op zijn zitvlak te vinden. Met een vlakke hand sloeg hij lukraak over zijn broek. De hond keek op maar bleef braaf liggen. Tromp was klaar om aan te lopen en vroeg zich af of hij aan het bevel, om een moment te wachten, moest voldoen. De dankbaarheid voor zijn lift verhinderde hem zijn rugzak over zijn schouders te zwaaien.

Op de hond na was het erf verlaten. De kuip van een cementmolen keek hem gulzig aan. Een windvlaag speelde met het gruis dat op een grote stapel oude bakstenen lag. Door het zachte ruisen drong vermoeden van muziek. Tromp draaide zich om en zag in het zuiden de lucht snel betrekken.

De hond keek op toen de keukendeur open ging. Tromp zag een tienermeisje naar buiten komen. Ze liep onbevangen op hem af: 'U wilt naar de kapelaan?'

Nog voordat Tromp kon antwoorden zei ze: 'Ik breng u wel. Het is feest en druk in het dorp. Je kunt met een auto de pastorie niet bereiken. Papa had u er anders wel even met de tractor naar toe gebracht.'

Een gestrande pelgrim verwijst je naar de geestelijkheid. Tromp keek het meisje aan en probeerde haar leeftijd te schatten. Ze was klein en oogde jong, maar door haar gedrag en kleding – witte gympen, strakke blauwe jeans, een T-shirt waarvan hij de opdruk niet kon lezen, een lichtgeel truitje dat ze nonchalant over haar schouders had geslagen - telde hij enkele jaren op bij zijn eerste indruk en concludeerde dat de boerendochter een jaar of vijftien was.

'Souris, zit.'

Ze bukte zich en bevestigde haar hond aan een riem.

'Hoe ver is het?' vroeg hij.

'Niet ver, nog geen kilometer.'

'Dan zal het wel lukken,' zei Tromp. Hij stak zijn duimen achter de banden van zijn rugzak om aan te geven dat hij er klaar voor was. Dat meisje hoeft niet mee te lopen, dacht hij. Hij had haar niet nodig om zijn weg in Fouron te vinden, maar de onbevangenheid van het kind trok hem aan. Zij deed hem aan de dochter van zijn privélerares denken.

Ach, Sanne. Een eeuwigheid geleden.

Eens had hij met Sanne en haar hond door de Stratumse Heide gewandeld. Het Kanunnukesven. Stasi rende spattend door het glinsterende water. Sanne zat net op de middelbare school. Hij was getrouwd. Sonja was in verwachting van Tijs. Hij stond aan het begin van een moeizame carrière. Een gewoon onschuldig wandelingetje, spontaan geboren uit de plotselinge ongesteldheid van haar moeder die de zangles op het allerlaatste moment annuleerde. Sanne vertelde het hem toen zij hem zijn kop thee op het terras bracht: 'Ik ga Stasi uitlaten,' zei ze. 'Hebt u zin om een eindje mee te wandelen?'

Het overkwam hem de laatste tijd steeds vaker dat oude onbeduidende herinneringen spontaan opborrelden, alsof het ritme van zijn wandeling de oude verkleefde gedachten had los getrild.

'Je hoeft niet mee te lopen, hoor. Als je zegt waar ik hem kan vinden dan kom ik er wel.'

Het meisje richtte zich op en keek hem vanonder haar emo kapsel openlijk aan.

'Nee, nee, geen probleem. Ik moet toch naar het dorp want ik heb een afspraak met vriendinnen. Kom, Souris,' zei het meisje. Ze trok aan de riem van haar hond die afgeleid werd door de boer die naar buiten was gekomen en bij de deur van zijn huis een sigaret opstak. 'Tot straks, papa,' riep het meisje. Haar vader reageerde niet, ook niet toen Tromp zijn hand hief en 'merci monsieur' riep.

Souris leek te begrijpen wat de bedoeling was. Hij trok hard aan de riem en bedaarde pas toen zijn baasje hem met een venijnige ruk tot de orde riep.

'Hoe heet je?' vroeg Tromp die het vervelend vond om het meisje aan te spreken zonder haar naam te kennen.

'Sabrina,' antwoordde het meisje. 'Sabrina Graviers. En u?'

'Tromp.'

'Alors, monsieur Tromp. U loopt moeilijk.' Sabrina diepte een mobieltje op uit haar broekzak.

De onbevangingheid van het meisje dat zo vanzelfsprekend met hem mee wandelde liet de pijn in zijn teen minder voelen. 'Nou,' glimlachte hij, 'het is eigenlijk een wonder dat mijn voeten na zo'n zeshonderd kilometer nog functioneren zoals ze functioneren.'

Tromp sprak bijna accentloos Frans. Zijn Duits was nog perfecter en dankzij de onlangs gevolgde opfriscursus Spaans kon hij met vertrouwen uitzien naar zijn tocht over het Iberisch schiereiland.

'Zeshonderd kilometer?'

Tromp had er geen moeite mee Sabrina over zijn lange wandeltocht te vertellen. Zijn beweegredenen vatte hij laf samen als 'een uitdaging'. Hij vertelde haar wanneer hij begonnen was, de route die hij had afgelegd en de route die hij nog voor ogen had. Sabrina luisterde toe. Ondanks dat ze met haar mobieltje in de weer was, gaf ze er blijk van geïnteresseerd te zijn. De *camino France* naar Spanje was voor haar geen onbekend fenomeen. In Fouron werden regelmatig bedevaartgangers waargenomen. De meesten oogden echter frisser dan monsieur Tromp en hadden in tegenstelling tot de Nederlander geen zeshonderd maar minder dan dertig kilometer afgelegd. De meeste pelgrims verkozen Vézelay tot startplaats en waren nog fris als ze Fouron passeerden.

'Mijn God. Waar mensen zin in hebben?' verzuchtte ze en schoof haar mobieltje weer in haar broekzak. 'Maar,' voegde ze er aan toe, 'vindt uw vrouw dat goed? Hebt u zoveel vrije tijd?'

De glimlach van Tromp, die haar directheid wel amusant vond, verbreedde zich naar een volle lach. Aan aanspraak had hij de afgelopen maand geen gebrek gehad. Meer dan hem lief was. Hij straalde onverzettelijkheid en volharding uit; eigenschappen die iedere pelgrim begeerde. Zijn leeftijd van tweeënvijftig – een leeftijd die niet veel hoger lag dan zijn gemiddeld geschatte leeftijd – suggereerde levenservaring en maatschappelijke betrokkenheid. Adviezen, die medepelgrims als vanzelfsprekend van hem verwachtten, gaf hij in het begin met bezieling en oprechte betrokkenheid. Ongevraagd hielp hij hen mee met het bedenken

van oplossingen voor het aanpassen van de bepakking, tips voor het overnachten of de naam van de provider met het goedkoopste beltarief. Die behulpzaamheid begon hem al snel op te breken en was in Vézelay, na zeshonderd kilometer, uitgemond in een hautaine houding in een poging de wandelaars van zich af te houden. Nou ja, onderweg dan, tijdens de wandeling. In de *refugios* verviel hij meestal tot zijn oude spontane betrokkenheid en werd hij steevast het middelpunt. Naar persoonlijke omstandigheden werd niet gevraagd. Dat deed men niet. Daar kwam een bedevaartganger zelf mee als hij daar behoefte aan kreeg. Nu stelde een puber hem vragen die bij veel mensen beslist door het hoofd hadden gespeeld maar nooit waren gesteld.

Tromp overschatte echter de naïviteit van Sabrina. Zij verwachtte geen antwoord. De schallende lach van de Nederlander beschouwde zij als een vriendelijke maar besliste manier om haar op de onbetamelijkheid van haar vraag te attenderen. Ze wierp even een korte blik naar de forse man naast haar en naar zijn grote omrande hoed. Ze stelde een derde vraag: 'Wat doet u voor uw werk?'

Tromp grinnikte. Hij bereidde zich voor op de reactie van de mondige boerendochter. Iedereen reageerde verbaasd als hij zijn beroep vertelde.

'Operazanger,' zei hij.

Haar antwoord was weinig verrassend voor een puber. 'Opera? Dat lijkt me nou helemaal niets.' Ze bleef even staan toen Souris kort een plasje tegen een telefoonpaal deed.

Tromp keek toe en vroeg: 'Hoe oud ben jij eigenlijk, Sabrina?'
'Veertien.'

'Misschien komt dat nog eens, ooit.'

'Ik denk het niet,' zei ze resoluut. 'Kent u *Celluloide*?'

Tromp hield zich niet bezig met de laatste ontwikkelingen op het popfront maar werd ongevraagd door een enthousiaste boerendochter bijgepraat over Franse technopop. Hij wist niet eens dat het bestond.